

зация повествования в экстерииоризированных психологических текстах становится результатом включения оценки внутреннего мира в речевые фрагменты квазисубъектов (персонажей и повествователей) и дополнения иллюзии самостоятельного внешнего говорения иллюзией самостоятельных поступков.

Юй Вэй (МГЛУ, Минск, Беларусь)

О НЕКОТОРЫХ АСПЕКТАХ СОПОСТАВИТЕЛЬНОГО ИССЛЕДОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ В РУССКОМ И КИТАЙСКОМ ЯЗЫКАХ

Сопоставительное исследование терминосистем разноструктурных русского и китайского языков приобретает в последнее время особую актуальность. Это обусловлено несколькими причинами как лингвистического, так и экстралингвистического плана. С одной стороны, самостоятельный научный интерес представляет изучение путей и способов пополнения корпуса экономической терминологии официальных языков стран, которые в последние полстолетия прошли путь от закрытого типа экономики к открытому. С другой стороны, немаловажным следует признать исследование особенностей влияния английского языка на пополнение экономической терминологии в названных типологически разных языках с учетом особенностей их графических систем.

Поэтому сопоставительное исследование экономической терминологии флективного русского и изолирующего (корневого) китайского языков требует прежде всего выработки четких критериев разграничения объектов сопоставительного анализа. Так, в китайском языке совершенно по-иному по сравнению с русским языком соотносятся терминологические понятия и называющие их номинативные единицы языка, достаточно условной является граница между словом и неоднословным наименованием. Также совершенно различными являются в русском и китайском языках пути заимствования англоязычных экономических терминов и механизмы их адаптации, ср.:

Китайский язык	Русский язык	Английский язык
投资 (tou zi)	инвестиция	investment
信贷 (xin dai)	кредит	credit
预算 (yu suan)	бюджет	budget
外资 (wai zi)	иностраннный капитал	foreign capital
透支 (tou zhi)	овердрафт	overdraft
通货膨胀 (tong huo peng zhang)	инфляция	inflation
通货紧缩 (tong huo jin suo)	дефляция	deflation
汇率 (hui lv)	валютный курс	exchange rate

Поэтому сопоставительное исследование терминологических систем типологически разноструктурных языков требует предварительного уточнения соотносительных понятий и терминов описания, исключающих вариативность интерпретации языкового материала.

Н. В. Яненка (БДУ, Мінск, Беларусь)

**АСАБЛІВАСЦІ ФУНКЦЫЯНАВАННЯ «ЎМОЎНА БЕЛАРУСКІХ»
ВАРЫЯНТАЎ У ГЕТЭРАГЕННЫМ ГАРАДСКІМ МАЎЛЕННІ
(на матэрыяле запісаў у г. п. Хоцімску)**

Прадстаўлены адзін з аспектаў даследавання непадрыхтаванага вуснага маўлення членаў адной сям’і – жыхароў г. п. Хоцімска Магілёўскай вобласці ў рамках варыяцыянісцкай парадыгмы [1]. Згодна з абранай метадалогіяй у маўленні інфармантаў вылучаюцца тры групы варыянтаў: «умоўна беларускія» (такія, якія супадаюць з адзінкамі беларускай літаратурнай мовы), «мясцовыя» (якія маюць выразную дыялектную афарбоўку) і «умоўна рускія» (якія супадаюць з адзінкамі рускай літаратурнай мовы).

Аналіз выкарыстання моўцамі варыянтаў трох пералічаных груп прадэманстраваў асаблівае стаўленне інфармантаў да «умоўна рускіх» адзінак, а менавіта абумоўленасць іх ужывання стылістычнымі фактарамі, сярод якіх урачыстасць, экспрэсія, тэма размовы, цытаванне, акамадацыя, пахвальба і інш. Выкарыстанне моўцамі «мясцовых» варыянтаў з’яўляецца нейтральным (як у рамках сямейнай камунікацыі, так і падчас нефармальнага размоў на працоўных месцах). Доля «умоўна беларускіх» адзінак у маўленні інфармантаў нязначная, што звязана з геаграфічным палажэннем Хоцімска (на самай мяжы з Расійскай Федэрацыяй) і моўнай сітуацыяй у краіне. Тым не менш адзначаны выпадкі стылістычна абумоўленага выкарыстання моўцамі «умоўна беларускіх» варыянтаў.

1. Цвёрды [p] на месцы мяккага [p’]

Адной з асаблівасцей хоцімскай гаворкі з’яўляецца наяўнасць мяккай фанемы [p’]. Выкарыстанне гэтага гука інфармантамі з’яўляецца нейтральным, нічым не абумоўленым. Ужыванне моўцамі цвёрдага [p] на месцы мяккага [p’] выклікана дзеяннем знешніх прычын, у прыватнасці жаданнем надаць выказванню экспрэсіўны характар. Так, у маўленні інфарманта L (жанчына, 38 гадоў, настаўніца пачатковых класаў) у кантэксце гаворкі пра невысокі даход сустракаюцца лічэбнікі *тры* і *тры’ста* з цвёрдым [p].

2. Асабовыя займеннікі 3-й асобы з каранем йон- (йан-)

Усім інфармантам уласціва варыянтнасць у выкарыстанні асабовых займеннікаў 3-й асобы як у сямейных размовах, так і падчас нефармальнай камунікацыі з калегамі на працоўных месцах. Заўважаны неаднолькавы ўплыў змены сітуацыі камунікацыі на ўжыванне моўцамі гэтай пераменнай. Для інфармантаў А (жанчына, 41 год, настаўніца пачатковых класаў) і К (жанчына, 42 гады, прыватны прадпрымальнік) характэрна павелічэнне долі «умоўна рускіх» варыянтаў (*он, ана’, ано’, ан’і’*) у рамках службовай камунікацыі ў параўнанні з сямейнымі размовамі, у той час як у маўленні інфарман-